

výdělku neb hospodářství svých členů společným provozem závodu nebo poskytováním úvěru. Vlastní družstevní činnost toho kterého typu družstva, jak je příkladmo zákon v § 1 vypočítává, bude sice podle povahy společenstva různá, ale musí zůstat vždy omezena na členy, v jejichž zájmu se právě družstvo utvořilo. Vždyť podstatou každého družstva jest svépomoc. Nelze proto rozšiřovati družstevní činnost a výhody z ní plynoucí na nečleny, neboť pak by pozbyl družstevní zákon svého významu a účelu. Opak nelze dovoditi ani ze zákona o přímých daních ze dne 15. června 1927 čís. 76 sb. z. a n., neboť tento zákon upravuje jen poměry daňové a, rozeznává-li v § 75 mezi společenstvy, která omezují svou činnost podle stanov i skutečně na své členy, a družstvy, která rozšiřují svou činnost ve skutečnosti na nečleny, činí tak proto, by vytýčil, kdy jsou družstva účastna daňových výhod, aniž však stanoví normu, jíž by mělo býti derogováno předpisům neb zásadám společenstevního zákona. Ale ani v zákoně ze dne 10. prosince 1924 čís. 279 sb. z. a n. není opory pro stanovisko stěžujícího si svazu. Spíše opak lze z něho dovoditi, neboť § 2 tohoto zákona ukládá rejstříkovému soudu, by povolil zápis zamýšlené přeměny jen tehdy, odpovídají-li stanovy družstva platným předpisům. Nesmí se tedy stanovy přičítati především zásadám družstevního zákona i když nedochází v podstatě ke změně předmětu podniku přeměňující se společností s r. o. v družstvo (§ 1 uved. zák.). Posléze ani § 13 družstevního zákona nenасvědčuje tomu, že by vlastní družstevní činnost mohla býti rozšířena i na nečleny, neboť toto zákonné ustanovení nepraví nic jiného, než že pro společenstva, jichž předmětem podnikání jsou zcela nebo částečně obchody, platí předpisy obchodního zákona, týkající se obchodníků, bez ohledu ke způsobu a výši zdanění, pokud zákon družstevní neobsahuje odchylných předpisů. Obchody může však společenstvo provozovati zase jen v rámci svého § 1 zákona vymezeného družstevního účelu. Široké a nedosti jasné znění § 3 c) nových stanov, jímž má býti každá činnost družstva rozšířena zásadně i na nečleny bez jakéhokoliv omezení, připouštělo by prostě neobmezené, jen k dosažení zisku směřující obchodování družstva tak jako kteréhokoli ryze kapitalistického sdružení, při němž by vlastní jeho účel, přímá podpora výdělku neb hospodářství členů, ustoupil zcela do pozadí. Nedochází v něm zejména ani výrazu předpoklad, tvrzený v dovolací stížnosti, že vynecháním omezení při prodejkách nezamýšlí družstvo rozšířiti svou činnost na nečleny, nýbrž že jen v případech nutkavých bude prodávati nečlenům. Dovolací stížnost není v § 16 čís. pat. z 9. srpna 1854 čís. 208 ř. z. odůvodněna a nemohlo jí býti vyhověno.

Čís. 8643.

Zamítl-li soud první stolice námitku nepřipustnosti pořadu práva, vyhověl však námitce věcné nepřislušnosti soudu a odmítl žalobu, rekursní soud pak vyhověl námitce nepřipustnosti pořadu práva, ne-

obíráv se s námitkou nepřislušnosti soudu, jest žalobcův dovolací rekurs do rozhodnutí o námitce nepřípustnosti pořadu práva přípustným.

Pensijní pojištění (zákon ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. na rok 1907).

Zaměstnanec nemůže se na zaměstnavateli domáhati pořadem práva určení, že byl k němu v poměru služebním, podléhajícím pensijnímu pojištění ve smyslu zákona o pensijním pojištění a že tudíž podléhal povinnosti pojistné s povinností zaměstnavatele přihlásiti ho k pensijnímu pojištění a že mu zaměstnavatel ručí za veškeré škodné následky z opomenutí včasné a řádné přihlášky k pensijnímu pojištění.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1929, R I 1037/28.)

Žalobce domáhal se proti žalované firmě zjištění, 1. že byl od 1. prosince 1918 do 31. listopadu 1924 k žalované jako své zaměstnavatelce v poměru služebním, podléhajícím pensijnímu pojištění ve smyslu zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců, 2. že tudíž podléhal povinnosti pojistné s povinností žalované strany přihlásiti jej k pensijnímu pojištění s platem přesahujícím 9.000 Kč ročně v XVI. třídě pojištěnců a 3. že žalovaná strana ručí mu za veškeré škodné následky z opomenutí včasné a řádné přihlášky k pensijnímu pojištění. Žalovaná vznesla námitky nepřípustnosti pořadu práva a věcné nepřislušnosti soudu. P r v ý s o u d onu námitku zamítl, této však vyhověl a odmítl žalobu. S o u d d r u h é s t o l i c e vyhovuje rekursu žalované odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva a odkázal žalobcův rekurs na toto rozhodnutí, odůvodniv to tím, že se jeho rozhodnutím o námitce nepřípustnosti pořadu práva stal rekurs žalobcův do rozhodnutí o námitce věcné nepřislušnosti bezpředmětným.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Žalobce napadá usnesení rekursního soudu, pokud jím jeho rekurs proti zamítnutí žaloby pro věcnou nepřislušnost byl zamítnut, dále pokud bylo vyhověno rekursu strany žalované a žalobce byl uznán povinným k náhradě útrat rekursu. Ježto žalobce dovolací rekurs ve příčině útrat neprovádí a do výše útrat si nestěžuje, jest míti za to, že napadá výrok o útratách jen pro případ, že bude jeho dovolacímu rekursu vyhověno, a není tedy příčiny, by tento rekurs, pokud čelí proti výroku o útratách, byl podle § 528 c. ř. s. odmítnut zvláštním usnesením jako nepřípustný, poněvadž dojde vyřízení rozhodnutím ve věci. Jinak bylo především uvážiti, nemá-li býti dovolací rekurs odmítnut ve věci jako nepřípustný, any oba nižší soudy žalobu odmítly, každý ovšem z jiného důvodu, a ano by se tudíž mohlo tvrditi, že tu jsou souhlasná rozhodnutí. Podle názoru dovolacího soudu není ani ve směru právě naznačeném předpokladů pro odmítnutí dovolacího rekursu podle § 528 c. ř. s., ježto ve

sporu šlo o rozhodnutí o dvou samostatných prostředcích obranných, které nebylo souhlasné. Prvý soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva a vyhověl námitce nepřislušnosti soudu, kdežto rekursní soud oné námitce vyhověl, čímž rozhodování o námitce věcné nepřislušnosti odpadlo, stavší se odmítnutím žaloby pro nepřipustnost pořadu práva bezpředmětným. Je tedy při posuzování otázky tuto řešené směrodatným jen rozhodnutí o námitce nepřipustnosti pořadu práva, které nebylo souhlasné. Mimo to bylo odmítnutí žaloby v obou případech jen důsledkem rozhodnutí o příslušných sporu překážejících obranách. Je tedy dovolací rekurs ve věci přípustný. Oprávněný však není.

Žalobce domáhá se určovací žalobou v podstatě těchto zjištění: 1. že byl od 1. prosince 1918 do 31. listopadu 1924 k žalované jako své zaměstnavatelce v poměru služebním, podléhajícím pensijnímu pojištění ve smyslu zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců, 2. že tudíž podléhal povinnosti pojistné s povinností žalované strany přihlásiti jej k pensijnímu pojištění s platem přesahujícím 9.000 Kč ročně v XVI. třídě pojištěnců a 3. že žalovaná strana ručí mu za veškeré škodné následky z opomenutí včasné a řádné přihlášky k pensijnímu pojištění. Návrh čís. 1 a 2 opírá se výhradně o předpisy zákona ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z r. 1907 o pensijním pojištění zřízenců ve službách soukromých v doslovu cís. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák., pokud se týče zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. vydané v oboru práva veřejného, neboť pojištění těchto zřízenců patří k veřejným věcem, tvoříc součást státní sociální péče. Samostatné rozhodování o oněch otázkách (čís. 1 a 2), jež jsou povahy veřejnoprávní, přísluší úřadům správním (§ 74 a násl., § 77 a) uved. zák.). Soudy jsou sice oprávněny, by, rozhodující o nárocích soukromoprávních, řešily také předurčující otázky veřejnoprávní, aniž by vyčkávaly rozhodnutí o nich příslušnými úřady správními, to se však může státi jen v důvodech rozsudků rozhodujících o nároku soukromoprávním jako věci hlavní nikoli v nálezu rozsudkovém, neboť soudům je z pravidla přikázána pravomoc k rozhodování jen v právních rozepřích o nárocích soukromoprávních (§ 1 j. n.). Než, i kdyby soudy byly jinak oprávněny při výkonu pravomoci ve věcech soukromoprávních řešiti také předurčující otázku spadající do oboru práva veřejného (správního), mohou býti v této činnosti omezeny výslovným předpisem zákonným a v tomto směru stanoví § 77 a) cís. nař. čís. 138 ř. zák. z roku 1914, pokud se týče zákona čís. 89/20 sb. z. a n. výslovně, že soudy jsou vázány právoplatnými rozhodnutími, jež správní úřady vydaly v mezích své příslušnosti (Hra I. str. 46, 105). Jak z těchto úvah vyplývá, nepatřily návrhy čís. 1 a 2 na pořad práva vůbec, poněvadž nemohly býti předmětem soudního rozhodnutí v nálezu rozsudkovém, což platí v souzeném případě tím více, ana výměrem zemské úřadovny I. všeobecného pensijního ústavu v Praze ze dne 14. února 1925, čís. členské 14.297 úřadovna žalobce prohlásila po dobu jeho zaměstnání u žalované firmy do 29. listopadu 1924 za nepovinna pojištěním a výměr ten nabyl moci právní. Odmítl-li tudíž rekursní soud žalobu ohledně návrhů čís. 1 a 2 pro ne-

přípustnost pořadu práva, vyhovuje to zákonu. Žalobce spojil ovšem s návrhy čís. 1 a 2 návrh čís. 3, který spadá do oboru práva soukromého, avšak podle toho, jak žalobce celý návrh žalobní upravil, není předmět určovacího návrhu čís. 3 ve sporu věci hlavní, ba ani věci s předmětem návrhů čís. 1 a 2 souřadnou, nýbrž z něho odvozenou, takže rozhodnutí o něm závisí na rozhodnutí o návrzích čís. 1 a 2. Byla-li tudíž žaloba ve příčině těchto návrhů odmítnuta, stíhá tento osud také návrh čís. 3. Když tomu tak, není třeba zabývat se otázkou, zda určovací návrh čís. 3 vyhovuje náležitostem § 228 c. ř. s., k čemuž by jinak bylo přihlíženo z úřední povinnosti. Tím je vyřízen dovolací rekurs, pokud čelí proti rozhodnutí soudu rekursního, jímž byla žaloba pro nepřípustnost pořadu práva odmítnuta. Tímto odmítnutím stala se námitka věcné nepřislušnosti bezpředmětnou, rekursní soud neměl příčiny se jí věcně zabývat a napadá-li žalobce usnesení soudu rekursního také proto, že prý jeho rekurs do zamítnutí žaloby pro věcnou nepřislušnost byl zamítnut, činí tak v rozporu se spisy, ježto rekursní soud výrok takový vůbec neučinil. Dovolací rekurs, pokud není bezpředmětný, je bezdůvodný a proto neměl úspěchu.

Čís. 8644.

Školní obec má způsobilost býti stranou rozepře. Za práce, jež kdo konal podle úmluvy se školní obcí, může se na ní domáhati úplaty pořadem práva.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1929, R I 1045/28.)

Žalobce, městský tajemník, konal pro žalovanou školní obec práce za sjednanou úplatu. Proti žalobě o nedoplatek úplaty namítla žalovaná nepřípustnost pořadu práva. Soud první stolice námitce vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Důvody: Žalována jest školní obec, právnická osoba, která může svým jednáním zakládati pro sebe práva a závazky. Podle § 25 čís. 4 a 5 zák. čís. 292/1920 a § 2 zemsk. zák. čís. 16/1873 místní školní rada jest povinna a oprávněna, by vykonávala veškeré práce spojené s opatřováním věcných potřeb školních a by ustanovovala rozpočet a výroční účty školní. Aby úkolům těmto dostáti mohla, používá k tomu orgánů pověřených vedením školní rady. Otázka způsobu a orgánů, jichž místní školní rada používá má při obstarávání oněch věcí, není zákonem upravena. Obstarávání úkolů těch převzal žalobce, nikoliv na základě svých služebních povinností jakožto městský tajemník, nýbrž podle zvláštní úmluvy s místní školní radou ze dne 4. listopadu 1925, kteroužto úmluvu, poněvadž mohla býti uzavřena s kteroukoliv libovolnou osobou soukromou, neuzavřel ve své služební vlastnosti, nýbrž jako osoba soukromá. Poměr mezi žalobcem a žalovanou nelze proto uznati za veřejnoprávní, ač jde o věc, již má obsta-